

Strategi for Fremtidens psykiatri i Nordfyns Kommune 2015

Indhold

Fremtidens psykiatri	3
Værdiudsagn i Psykiatriindsatsen	4
Overordnede mål for Nordfyns psykiatriindsats	4
Strategiske indsatsområder i Nordfyns psykiatriindsats	5
Handlingsplan	5

Forord:

Til budget 2015 afsatte Kommunalbestyrelsen en pulje til analyse af Psykiatriområdet. Med udgangspunkt i Nordfyns Kommunes Vision 2021, den politiske dagsorden nationalt og regionalt, ønsker Nordfyns Kommune at fremtidssikre den kommunale psykiatriindsats.

I foråret 2015 gennemførte Marselisborg en analyse af psykiatrisektoren i Nordfyn Kommune. En af analysens væsentlige fund var, at kommunen havde svært ved at opstille målbare kriterier for succes og dermed specifikation af fremadrettet kvalitets- og serviceniveau. Det skyldes i særlig grad, at der ikke findes en egentlig strategi for psykiatriindsatsen i Nordfyns Kommune. På den baggrund blev det politisk besluttet at igangsætte en proces ud fra Marselisborgs anbefalinger:

- 1) Udarbejdelse af en strategi for Psykiatriindsatsen i Nordfyns Kommune
- 2) Forslag til en ændret organisering af området, herunder en styrkelse af ledelseskrafter på området.

På baggrund af den gennemførte analyse har Social- og Sundhedsudvalget vedtaget, at der på psykiatriområdet i 2016-2019 ønskes fokus på:

- **Styring og opfølgning.** Der er netop ved at blive udført VUM model – der skal styres efter resultatmål – overensstemmelse mellem § 141 handleplaner og den pædagogiske handleplan.
- **Tilbud – kompetencer og ressourcer.** Der skal arbejdes med kultur - ulighed i Sundhed – Recovery – Rehabilitering og kompetenceudvikling af medarbejderne.
- **Inklusion og frivillighed.** Flere frivillige inddrages – involvering af civilsamfundet.

Strategi for psykiatri er udarbejdet med afsæt i:

- Den nationale handlingsplan "Ligeværd - nyt fokus for indsatsen for mennesker med psykiske lidelser"
- "Analyse af behov for Psykiatriindsats, Nordfyns Kommune, 2015" udarbejdet af Marselisborgcentret,
- Samt de fælles drøftelser, som blev gennemført med relevante interessenter på temadagen tirsdag, den 25. august 2015 i Nordfyns Kommune.

Der skal lyde en stor tak til alle de interesserede, der har bidraget på temamødet den 25. august 2015 til, at Strategien for psykiatri bliver skabt i samarbejde mellem borgere, frivillige, foreninger, sundhedsprofessionelle og kommunen.

Anja Lund
Social- og Sundhedsudvalgsformand

Fremtidens psykiatri

Baggrund

Fremtidens krav til psykiatriindsatsen defineres dels af et fagligt paradigmeskifte, dels af politiske prioriteringer og dels af et støt stigende antal borgere, som har ret til en kommunal indsats grundet deres psykiske funktionsevnedssættelse eller psykiske sårbarhed.

Det nære sundhedsvæsen og sundhedsaftalerne er udtryk for en opgaveglidning, der flytter opgaver fra regionalt regi til kommunalt regi – ikke mindst grundet kortere indlæggelser og nye standarder for, hvornår en patient vurderes at være færdigbehandlet til udskrivning. Det betyder helt konkret, at kommunerne i dag skal håndtere borgere i eget hjem, som tidligere ville være indlagt på et psykiatrisk sengeafsnit. Det stiller krav til de faglige kompetencer og de tilbud, kommunen har til sine borgere.

Regeringens handleplan "Ligeværd – nyt fokus for indsatsen for mennesker med psykiske lidelser". Handleplanen fremhæver de fokusområder, som regeringen ønsker, at der skal arbejdes specifikt med frem mod 2020:

1. Forebyggelse og tidlig indsats
2. Styrket sammenhæng i indsatsen
3. Høj kvalitet i den faglige indsats
4. Inddragelse af borgere, pårørende og civilsamfund
5. Nedbringelse af tvang
6. Bedre styring og ressourceanvendelse

Indhold i Strategi for Fremtidens Psykiatri

Strategien for psykiatri binder Nordfyns Kommunes Vision 2021, De nationale handlingsmål, Reformen på beskæftigelsesområdet, Anbefalingerne i Fremtidens Psykiatriindsat og Fremtidens tilbud på Voksenområdet 2013 sammen i en strategi for fremtidens psykiatri i Nordfyns Kommune.

Nordfyns kommune har desuden en ambition om, at borgere med psykiske lidelser skal modtage tilbud, som dels har fokus på sundhedsfremme og forebyggelse af folkesygdomme og dels har fokus på jobrettet rehabilitering samt inddragelse af velfærdsteknologi.

Psykiatriindsatsen favner bredt i Nordfyn Kommune, og der er således store forskelle på hvilke mål, indsatsen skal medvirke til at indfri. I strategien er der fokus på værdier, mål og fokusområder. det overordnede formål, værdisæt og centrale temaer, faglig fokus og organisering for psykiatriindsatsen.

Alle elementer i sammenhængende psykiatriindsats bliver uddybet nedenfor og udvikles med fokus på samskabelse og innovation.

Værdiudsagn i Psykiatriindsatsen

På baggrund af analysens og temadagens drøftelser vil fremtidens psykiatriindsats være kendetegnet ved nedenstående:

- Vi deler viden, så borgeren kan opnå den rette støtte til sine specifikke behov
- Vi arbejder med overleveringer – ikke afleveringer
- Vi arbejder systematisk med Rehabilitering¹ og Recovery² i arbejdet med borgeren
- Vi respekterer borgerens ret til at definere det gode liv
- Vi tror på, at vi gennem tværfagligt samarbejde sikrer den bedst mulige støtte til borgere med psykiske problemstillinger
- Borgeren oplever en kommune, der arbejder sammen om at støtte borgeren til et godt liv
- Borgeren motiveres til at tage ansvar for eget liv under hensyntagen til egne muligheder og begrænsninger
- Det gode liv for den enkelte skabes ved, at den enkelte borger er i centrum
- Psykiatriindsatsen i Nordfyns Kommune kendetegnes ved at indsatsen for den enkelte sker ved samskabelse, fleksibilitet og gennemsigtighed i processen

Overordnede mål for Nordfyns psykiatriindsats

- At flere borgere med psykiske lidelser får tilknytning til arbejdsmarkedet
- At skabe bedre sundhed for borgere med psykisk lidelse på Nordfyn
- At der bliver skabt en rød tråd med fokus på tidlig opsporing, forebyggelse og rehabilitering på tværs af Nordfyns Kommunes afdelinger
- At indsatsen leveres med udgangspunkt i LEON³- principperne med sundhedsfaglig- og socialfaglig bæredygtighed

¹ Rehabilitering er en målrettet tværfaglig indsats, der med borgeren i centrum arbejder med at udvikle borgernes muligheder for at leve et ønsket hverdagsliv

² Recovery betyder at komme sig fra en psykisk lidelse og overvinde de sociale følger, det kan medføre for mange af de borgere, som får alvorlige psykiske vanskeligheder

³ Lavest effektive omkostningsniveau

- At borgerne med psykiatriindsat oplever, at de selv og kommunens fagprofessionelle er sammen om at tage ansvar for den enkeltes rehabilitering
- Civilsamfundet skal spille en større og mere aktiv rolle i den helhedsorienterede psykiatriindsats

Strategiske indsatsområder i Nordfyns psykiatriindsats

Fem strategiske indsatsområder gør sig gældende for Nordfyns psykiatriindsats:

- Tilbudsanvendelse
- Bedre Sundhed for borgere med psykisk lidelse
- Civilsamfundsinddragelse
- Implementering af sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering i psykiatriindsatsen
- Organisering

Handlingsplan

<p>Indsatsområde: Tilbudsanvendelse</p> <p>Mål: Borgeren modtager den rette rehabiliteringsindsats med faglig kvalitet som samtidig tager udgangspunkt i LEON⁴- principperne, og som tager højde for optimal udnyttelse af kommunes egne tilbud.</p>	
<p>Introduktion</p> <p>Nordfyns Kommune har en række tilbud, der er kommunalt drevne, mens andre tilbud købes eksternt. Kommunen står over for et valg mellem tilkøb af eksterne ydelser og behovet for specialkompetence i tilbuddene. Grundet Nordfyns Kommunes størrelse er det ikke muligt at opnå både en stor bredde i tilbud og et højt specialiseringsniveau.</p> <p>Der er behov for en præcisering af, hvornår og for hvilke borgere kommunen vil anvende eksterne tilbud, og hvornår kommunen vurderer, at det er hensigtsmæssigt, at indsatsen gennemføres lokalt.</p>	<p>Effekt mål</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indsatsen være behovsafstemt til den enkelte borger ud fra en konkret vurdering. • At kommunens egne tilbud har et højt fagligt niveau samtidig med stor kompetencemæssig spændvidde • At tilbudsanvendelsen bliver mere fleksibel og sammenkoblet med kommunens øvrige indsatsområder • At kommunen har leverancesikkerhed på lokale tilbud • At indsatsen kan tilrettelægges, så dobbeltydelser undgås og den mest omkostningsbevidste løsning kan vælges

⁴ Lavest effektive omkostningsniveau

<p>Grundlæggende lægges der i strategiplanen op til, at der benyttes både eksterne og interne tilbud.</p>	
<p>Leverance/procesmål</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Der udvikles en fælles tilbudsoversigt, som løbende opdateres, og som er tilgængelig for alle relevante medarbejdere i Nordfyns Kommune. Det betyder, at der skal arbejdes efter fælles og tværgående indsatser. Det skal sikres, at den enkelte borger hverken får en utidssvarende lille indsats eller en indsats, der vil være for omfattende og omsluttende. 2. At kommunen er prisbevidst i tilbudsvalg 3. Der gennemføres en særskilt analyse af de nuværende eksterne tilbud med henblik på at hjemtage alle relevante tilbud. Det er kun de sager, hvor kommunen ikke kan løfte opgaven fagligt, at der fortsat bør arbejdes med et eksternt tilbud. Anvendelse af eksterne tilbud skal således fremadrettet udelukkende anvendes, hvis det viser sig umuligt at gennemføre en relevant indsats i kommunens eget regi. 4. Medarbejdere i eksisterende tilbud kompetenceudvikles, så tilbuddene får en større kompetencemæssig spændvidde, så tilbuddet kan servicere borgere med komplekse problemstillinger. Når der gennemføres kompetenceudvikling, skal der i højere grad tænkes sammenhæng mellem fagområder, og der bør være opmærksomhed på at skabe fælles kompetenceudviklingsforløb. De fælles kompetenceudviklingsforløb kan medvirke til at skabe en større fælles faglig platform og forståelse for hinandens arbejdsområder. 	

<p>Indsatsområde: Bedre Sundhed til borgere med psykisk lidelse</p> <p>Overordnet mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At skabe bedre sundhed for borgere med psykisk lidelse på Nordfyn • At borgerne med psykiatriindsat oplever, at de selv og kommunens fagprofessionelle er sammen om at tage ansvar for den enkeltes sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det forebyggende arbejde skal først og fremmest medvirke til at færre personer får behov for en aktiv indsats fra kommunens side. • Det forebyggende arbejde skal sikre, at borgeren oplever, at der tidligt i tilværelsen bliver taget hånd om udfordringer. • Det forebyggende arbejde skal medvirke til, at der bliver færre komplicerede sager. 	
<p>Introduktion</p> <p>Det gode psykiatriarbejde sætter ind før udfordringerne tager over, og borgeren får svært ved at føre et selvstændigt værdigt liv. Indsatsen og tænkningen i psykiatrien skal have et forebyggende sigte, der medfører, at færre borgere når at blive en integreret del af kommunens tilbud og faciliteter. Levevilkår og uddannelsesnivea har betyd-</p>	<p>Effekt mål</p> <ul style="list-style-type: none"> • At borgeren oplever en kommune, der tidligt tager hånd om eventuelle udfordringer, inden de eskaleres • At kommunens medarbejdere har en fornuftig balance mellem mindste indgriben og tidlig indsats • At borgeren får råd og vejledning, som de oplever som udviklende og omsorgs-

<p>ning for ens livsstil og dermed forebyggelse af sygdomme. Det er samfundsmæssigt vigtigt, at det offentlige er med til at oplyse, uddanne, støtte og skabe rammer for at hjælpe borgerne i deres stræben efter det sunde, gode og selvstændige liv på Nordfyn. Sårbare og udsatte borgere er hårdere ramt i forhold til sygdom, ledighed, fysiske og psykiske lidelser, social isolation og lever et kortere liv end resten af befolkningen. Sundhedsfremme og forebyggelse i Nordfyns Kommune er en livslang indsats, hvor der skal være fokus på forebyggende initiativer lige fra tidlig barndom til alderdom samt tage udgangspunkt i KRAMS⁵ faktorerne.</p>	<p>fuld frem for omklamrende og stigmatiserende</p> <ul style="list-style-type: none"> • At kommunens medarbejdere arbejder fælles om at spotte og intervenere på psykiatriske udfordringer på tværs af fagområder • At borgerne modtager tilbud som kan tage hånd om deres sundhedsmæssige problemstillinger
<p>Leverancer/procesmål</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Der skal udvikles KRAMS tilbud der passer til behovet. Nordfyns Kommunes forebyggelse tager afsæt i KRAMS faktorerne. Der skal foretages en præcisering af, hvor det kan være relevant at iværksætte tidlige indsatser rangerende fra forebyggende samtaler, rådgivning og vejledning til egentlige ydelser af forebyggende karakter. 2. Der gennemføres et kompetenceudviklingsforløb i sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering af medarbejderne, der er i kontakt med borgere med psykiske problemstillinger. 3. Intervention kræver fysisk tilstedeværelse. Når enten borger eller kommune vurderer, at der kan iværksættes forebyggende initiativer, bør dette altid foregå i dialog med den berørte, og der skal være et fysisk møde, hvor indsats og intentioner drøftes 	

<p>Indsatsområde: Civilsamfundsinddragelse</p> <p>Overordnet mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Civilsamfundet skal spille en større og mere aktiv rolle i den helhedsorienterede psykiatriindsats <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flere frivillige skal inddrages. • Den aktive rolle kan udfyldes af såvel individuelle personer, der ønsker at gøre en indsats for en pårørende, som organisationer og foreninger, der arbejder med frivillige i en foreningsstruktur. Der arbejdes på den led med en bredde i den frivillige indsats, der favner fra uorganiseret enkeltstående frivillighed til organiserede og vedvarende relationer. 	
<p>Introduktion</p> <p>Ensomhed er et stort problem blandt borgere med psykiske lidelser.</p> <p>Inklusion i samfundslivet og foreningslivet kan forebygge ensomhed.</p>	<p>Effektmål</p> <ul style="list-style-type: none"> • At borgerne oplever en større inddragelse i det omkringliggende samfund • At borgerne oplever omsorg fra personer, der udelukkende er der fordi, de selv ønsker at være der

⁵ Kost, rygning, alkohol, motion og stress

<p>Inddragelsen af frivillige skal være et supplement til den fagprofessionelle indsats. Frivillighed betragtes ikke som en anledning til at spare ressourcer eller lægge ansvaret over på frivillige.</p> <p>Nordfyns Kommune ser samskabelse med frivillige som et værdifuldt element i forhold til at udvikle sammenhængende indsatser på psykiatriområdet. Kommunen har en grundlæggende tro på, at kommunale indsatser skal gå hånd i hånd med frivillige initiativer og indsatser, og at det er i kombinationen, at borgeren oplever en indsats, der favner bredt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • At frivillige oplever at kunne bidrage med reel støtte og omsorg og dermed understøtte borgerens overordnede rehabilitering eller recovery. • At medarbejdere i Nordfyns Kommune oplever frivillige som et konstruktivt supplement til den professionelle indsats, der samlet set understøtter den fagprofessionelle i sit helhedsorienterede arbejde
<p>Leverancer/procesmål</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Der skal udarbejdes en model for samarbejde med frivillige på psykiatriområdet. Inddragelsen af frivillige skal være et supplement til den fagprofessionelle indsats. Frivillighed betragtes ikke som en anledning til at sparre ressourcer eller lægge ansvaret over på frivillige. 	

<p>Indsatsområde: Implementering af sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering i psykiatriindsatsen</p> <p>Overordnet mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flere borgere med psykiske lidelser får tilknytning til arbejdsmarkedet • At borgerne med psykiatriindsats oplever, at de selv og kommunens fagprofessionelle er sammen om at tage ansvar for den enkeltes rehabilitering <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det styrkede samarbejde skal medvirke til at skabe rammerne for én fælles plan på tværs af områder. • Et styrket samarbejde vil resultere i en større forståelse for hinandens områder, tilbud og kompetencer, hvilket gør det lettere at anvende hinandens ressourcer på tværs. 	
<p>Introduktion</p> <p>En god psykiatriindsats skal medføre, at borgeren i højere grad kan mestre eller komme sig over sin lidelse, hvorfor et afgørende parameter i indsatsen er, at der skabes ejerskab hos borgeren. Borgeren skal opleve at have indsigt og være vidende om, hvorfor indsatsen sammensættes, som den gør, og skal samtidig opleve, at det er borgerens egen proces. Borgerne skal således opleve empowerment⁶ i praksis.</p>	<p>Effektmål</p> <ul style="list-style-type: none"> • At borgeren oplever en indsats, der tager højde for borgerens situation, udfordringer og behov • At borgeren oplever sig medinddraget i sit rehabiliteringsforløb • At der bliver skabt en rød tråd med fokus på tidlig opsporing, forebyggelse og rehabilitering på tværs af Nordfyns Kommunes afdelinger

⁶ Empowerment: at borgeren sætter sig i stand til selv at handle og tage ansvar.

<p>Rehabiliteringsarbejdet udføres ud fra grundlæggende antagelser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alle borgere er motiverede for at mestre sin egen hverdag og livssituation 2. Borgerne vil helst klare sig uden hjælp fra andre 3. Der er en sammenhæng mellem høj grad af selvhjulpethed og høj grad af livskvalitet 4. Den gode psykiatriindsats i Nordfyns Kommune skal være kendetegnet ved, at sagsbehandlingen er gennemsigtig, tværfagligt funderet, og at indsatsen på tværs er koordineret. <p>Nordfyns Kommunes psykiatriindsats vil være tværfagligt funderet og arbejder med en sundhedsfremmende, forebyggende og rehabiliterende tilgang.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • At borgeren oplever en kommune, der arbejder sammen om at støtte borgeren til et godt liv • At borgeren motiveres til at tage ansvar for eget liv under hensyntagen til egne muligheder og begrænsninger • At medarbejderne i Nordfyns Kommune arbejder med hinanden om at skabe den bedste løsning med borgerens behov i centrum • At borgerens udvikling og potentialer i højere grad vil kunne indfries ved at styre indsatser i samme retning, både så de kan understøtte hinanden og for at sikre, at der ikke trækkes i forskellige retninger
<p>Leverancer/procesmål</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nordfyns Kommune vil udvikle og etablere faste strukturer, der rammesætter ressourceforbrug og aftaler for iværksættelse af tværgående indsatser, handlinger og systematikker for samarbejde ved hændelser med betydning for det tværfaglige samarbejde, samt aftaler for afslutninger af indsatser. 2. Der gennemføres tværgående kompetenceudvikling i sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering for medarbejdere i psykiatriindsatsen 3. Der nedsættes et tværfagligt koordinationsudvalg med deltagelse af udfører og bevilger med fast mødekadence til at sikre udarbejdelse af og evaluering af borgers rehabiliteringsplan. Koordinationsudvalget udvikles og etableres med faste strukturer, der rammesætter ressourceforbrug og aftaler for iværksættelse af tværgående indsatser, handlinger og systematikker for samarbejde ved hændelser med betydning for det tværfaglige samarbejde, samt aftaler for afslutninger af indsatser. 4. Der skal udvikles arbejdsgange, der synliggør, hvordan medarbejdere kontakter og samarbejder med hinanden på tværs af fagområder. 5. Der skal etableres et samarbejde om forebyggelse med region og praktiserende læger. 6. Den kommunale sundhedsplejerske inddrages i den forebyggende indsats. 7. Der arbejdes med udekørende psykiatriteams til eget hjem omfattende Servicelovens § 83, § 85 og levering af sundhedsydelser. 	

<p>Indsatsområde: Organisering</p> <p>Overordnet mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At der bliver skabt en rød tråd med fokus på tidlig opsporing, forebyggelse og rehabilitering på tværs af Nordfyns Kommunes afdelinger • At indsatsen leveres med udgangspunkt i LEON - principperne med sundhedsfaglig- og socialfaglig bæredygtighed <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nyt fagligt paradigme med fokus på forebyggelse, sundhedsfremme, rehabilitering og velfærdsteknologi herunder kompetenceudvikling indenfor områderne metodeudvikling - ulighed i sundhed – recovery – rehabilitering. • En fælles borgerplan- Den røde tråd fra VUM → Fra § 141 handleplaner samt tværfaglige rehabiliteringsplaner 	
<p>Introduktion</p> <p>Den fremtidige psykiatriindsats i Nordfyns Kommune har en intern organisering, der er kendetegnet ved LEON med sundhedsfaglig- og socialfaglig bæredygtighed samt en rød tråd gennem de kommunale tilbud med fokus på tidlig opsporing, forebyggelse og rehabilitering.</p>	<p>Effektmål</p> <p>Den fremtidige organisering resulterer i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gennemsigtighed og sammenhæng mellem mål og indsats for borgeren • Flexibilitet og smidighed i indsatsen på tværs af områder • At borgeren og familien involveres i drøftelser, visitationer og indsatser • En bredere indsats på færre borgere
<p>Leverancer/procesmål</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Der gennemføres et kompetenceudviklingsforløb af medarbejderne, der er i kontakt med borgere med psykiske problemstillinger. 2. Der udarbejdes Fælles handleplaner og koordinering på tværs af fagenheder 3. Der er gennemsigtighed i ansvars- og rollefordelingen mellem bestillere og udfører 4. Der er tydelighed på relevant allokering af ressourcer afhængigt af målgruppens størrelse og behov 5. Der arbejdes med udvikling af tværfaglige team med respekt for forskellige fagligheder 	

Godkendt den 17. december 2015 i Kommunalbestyrelsesmøde.